

NAGY- KÜKKÜLLŐ

TARTALOM

Magyar Iskolák	(2. oldal)
Magyar napok	(3. oldal)
„Törpe Klub“	(4. oldal)
„Aerobik“	(4. oldal)
Tanévnyitó	(5. oldal)
Első nap	(5. oldal)
Mihályfalva története	(10. oldal)

VII. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM. 2011. SZEPTEMBER. KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS LAP. MEGJELENIK HAVONTA. INGYENES.

Báthory István Általános Iskola

A lap megjelenését
támogatja a:

**COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY**

Alapította az RMDSZ

MIÉRT
MAGYAR IFJÚSÁGI ÉRTEKEZLET

VEZÉRCIKK

A tanévnyitó egy iskola életében mindig örömteli pillanat. Különösen akkor, ha a Báthory István Általános Iskoláról van szó, amely városunk és egyben Széchenyi megye egyetlen magyar anyanyelvű tanintézménye.

A három évszázados múlttal rendelkező iskola udvarán, a magyar anyanyelvű oktatás egyik végvárában, mi, medgyesi magyarok, büszkén tekinthetünk a felújított épületre, modern tantermeire. Hosszú, áldozatos, akadályokkal teli munka árán, az iskola vezetősége és az RMDSZ több évi erőfeszítése révén sikerült elérni azt, hogy a medgyesi magyar gyerekek is méltó körülmények közepette tanulhassanak.

Nekünk, magyaroknak, fontos (annak kellene lennie), hogy gyerekeink anyanyelvű oktatásban részesüljenek, mert az, aki a magyar nyelvet tanulta meg elsőként beszélni, írni-olvasni is könnyebben megtanul ezen a nyelven és gyorsabban, pontosabban szerzi meg ismereteit. Mára már tudományosan is igazolták, hogy anyanyelven könnyebb az előrehaladás a tanulásban, és nem igaz az, hogy aki románul vagy más nyelven

folytatás a 3. oldalon

Célunk az Ifjúság

C.I.Brătianu út 32 szám
Millennium Ház
551003 Medgyes
Széchenyi megye
Tel/fax:0269 832 657
www.medgyes.ro

VÉLEMÉNY

Önálló magyar iskolák alakultak Erdély-szerte az új tanévben

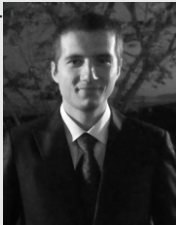
Kelemen Hunor szövetségi elnök szeptember 12-én, részt vett két magyar iskolában is az idei tanév ünnepélyes megnyitóján, ahol egyben új iskolaépületeket is avattak.

„Kettős ünnep a mai, egyrészt tanévnyitó, másrészt intézményalapítás. Nekünk itt Erdélyben az elmúlt évtizedekben intézményalapítással és nyelvi jogaink kiharcolásával teltek el a mindennapjaink. Nekünk ezt a munkát minden nap újra és újra el kell kezdenünk és el kell végeznünk.” – jelentette Kelemen Hunor szövetségi elnök.

Az ünnepélyes tanévnyitón jelen voltak az RMDSZ parlamenti képviselői és szenátorai, a megyei és helyi szervezetek vezetői.

Nem kis lépés az, hogy még váltságdíjsszakban is, mikor az ország megszorításokra szorul rá, egy ekkora kisebbségi közösség, mint a mienk, képes elérni újabb és újabb vívmányokat.

Képes új iskolákat építeni és képes egyházközségeket megerősíteni, óvja és ápolja e nemzet kultúráját, nyelvét és nem utolsó sorban vallását. Ugyanakkor képviselői ott tudnak lenni közösségük mellett, amelyet képviselnek nem csak hírcsatornákon keresztül üzengetnek azoknak, akik megbízatást adtak nekik.

Fazekas Attila

Népszámlálás

2011. október 20–31. között népszámlálás lesz Romániában.

A népszámlálások eredményei egyedülállóan átfogó képet adnak a népesség számáról, demográfiai összetételéről, iskolázottságáról, foglalkoztatottságáról, a lakáskörülményekről, a háztartások és a családok helyzetéről, illetve az utóbbi évtizedben bekövetkezett változásokról.

A népszámlálás eredményei alapul szolgálnak a területfejlesztéssel, regionális politikákkal, a lakással, a családdal, a szociális helyzettel, a munkanélküliséggel kapcsolatos szakpolitikák alakításához.

A romániai, erdélyi magyarság számára különösen fontos ez a népszámlálás. Mindannyiunkat foglalkoztat: hány magyar él Erdélyben? Csökkent vagy nőtt a magyarok száma? Változott-e a magyarok aránya?

Vállaljuk saját és családtagjaink magyar nemzetiségét a számlálóbiztosok előtt! Vállaljuk bátran és büszkén anyanyelvünket, vallásunkat, kultúránkat!

A népszámlálás az elkövetkező tíz évre meghatározza a magyar nyelv használatának, iskoláink, egyetemeink, egyházaink, kulturális intézményeink sorsát. Mindez attól függ, hogy október végén hány magyart számolnak össze településeinken és a régióban.

A kisebbségi nyelvi jogok a nemzetiségi és nem az anyanyelvi arányoktól függenek, ezért fontos az, hogy magyarnak (maghiar), nem pedig székelynek vagy csángónak regisztráltassák magukat a magyar nyelvű közösség tagjai a lekérdezőskor. Ugyanakkor legalább ennyire fontos, hogy ne

nevezzenek meg a válaszadók olyan helyi identitásokat, mint például: erdélyi, szebeni stb. Ezeket ugyanis a román nemzetiség kategóriájába fogják besorolni!

A legutolsó népszámlálás szerint Románia lakosságának 89 százaléka vallotta magát román nemzetiségűnek, és majdnem két és fél millió állampolgár más etnikumhoz tartozónak határozta meg önmagát.

A sokszínűség érték és lehetőség. Románia javát is szolgálja, ha nyelvben, kultúrájában minél sokszínűbb ország marad!

Számos, eddig elért jogunk attól függ, hogy hányan élünk ebben az országban. Mi, magyarok, az idei népszámlálás adatai alapján kérhetjük kisebbségi jogaink érvényesítését. A népszámlálás az elkövetkező tíz évben a magyar nyelv használatát, iskoláink, egyetemeink, egyházaink, kulturális intézményeink sorsát is meghatározza. Ezért is fontos, hogy mindenki büszkén és bátran vállalja magyarságát!” – idézve Kelemen Hunor szövetségi elnök beszédéből.

Bővebb információk a www.nepszamlalas.ro címen található.

Fazekas Attila
Szeben megyei népszámlálási felelős

Minden szerdán 19⁰⁰ órától kórus próbák a Millennium Ház nagytermében Iszlay László vezényletével.
Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

Szeben Megyei Magyar Napok XIII. alkalommal

A Szeben megyei magyar közösség nem többszázazres lélekszámú, viszont egy olyan összetartó közösség, amely meg szeretné őrizni nyelvét, kultúráját mindenképp. Nem is kell túl sokat visszamenni az időben, elég az, ha az elmúlt évet vesszük példának.

Év, amelyben e közösség képviselőinek közbejárásával új iskola épült a magyar gyerekek számára, év, amelyben sikerült elérni, hogy ingyen, havi rendszerességgel magyar folyóiratot ajánlhassunk olvasóinknak, és nem utolsósorban olyan év, amelyben rendezvények sokasága teremtette meg a lehetőséget újabb és újabb találkozások számára.

Megmutattuk, hogy vagyunk és akarunk lenni!

Lassan közeledik az októberi hónap, amelyben idén XIII. alkalommal szervezzük meg a Szeben Megyei Magyar Napokat. Idén a rendezvénysorozat teljesen új dimenziókat fog ölteni, tudniillik több mind egy hétig tartó színvonalas rendezvények hívják majd össze megyénk magyar lakosságát.

Ugyanakkor idén megpróbáljuk kiterjeszteni a rendezvénysorozatot a megye minél több magyarlakta településére, ugyanakkor szállítási lehetőséget fogunk biztosítani a nagyobb rendezvények alkalmával a Szeben megyei magyarlakta településeken élő magyar közösségnek, hogy minél több rendezvényen vehessenek részt.

A rendezvénysorozat október 14-én fogja kezdetét venni, és október

23-án jár majd le. Ez idő alatt megtekinthetjük majd a Csernakeresztúri Hagyományörző Táncsoport fellépését, a Háromszéki Néptáncsoport fellépését, a Cimborá bábszínház előadását, a Nagybaconi Néptáncsoport fellépéseit, a Szomszédnéni Produkciós Iroda előadását, az Üvegtigris című film 3. részét (2011), amelyet a megyesi "Mediensis" moziban fogunk majd vetíteni, és számos más kulturális, sport és szabadidejű programot, amelyek részét fogják képezni a Szeben Megyei Magyar Napoknak.

A rendezvény ideje alatt megszervezésre kerül a szüreti bál és a Medgyesi MADISZ 21. évfordulóját ünneplő buli is, amelyeken koncertek fogják színesíteni az estét.

Nem kis munkával jár a rendezvénysorozat megszervezése, és még messziről sem ért véget a munka, amely megmozgatta egyaránt az RMDSZ, EMKE, MADISZ és a Pro Schola Mediensis képviselőit is, tudniillik az idei Szeben Megyei Magyar Napok a fentebb említett négy szervezet szoros együttműködésének az eredménye.

Nagy fontosságot tulajdonítok a rendezvénysorozatnak, mert úgy vélem, hogy a tíznapos rendezvény ideje alatt egymásra talál megyénk magyarsága, és újra felfedezi kultúráink, nyelvünk, hagyományaink szépségét.

Szeretettel várunk mindenkit!

Fazekas Attila

VEZÉRCIKK

folttatás az 1. oldalról

tanul, jobban boldogul az iskolában, és később az életben. Teljes értékű ember lehet az, aki anyanyelvén végzi tanulmányait, tökéletesen megtanulhat románul és más idegen nyelveken is, ugyanakkor megmarad a magyar nyelvében és a mi kultúránkban, magyarságában.

A megyesi RMDSZ prioritásként kezeli a magyar nyelvű oktatást, úgy városunkban, mint annak környékén is. Ennek érdekében szoros együttműködik iskoláinkkal és annak alapítványával, a "Pro Schola Mediensis Alapítvány"-al, megteremtve a lehetőséget annak, hogy a Medgyes környéki gyerekek is magyarul tanulhassanak.

Az eredményes közreműködésnek és a sikeres lobbymunkának köszönhetően immár 16 erzsébetvárosi, kiskapusi, almási, somogyomi, berethalmi, mihályfalvi, nagyekemezői tanuló ingázása vált lehetővé bérmentesen és egyre több vidéki gyerek folytathatja magyarul tanulmányait.

Ahhoz, hogy törekvéseink megvalósulhassanak, iskolánk sikeres legyen, sok mindenre van szükség. Ma nem elég magyarul tanítani és tanulni. Jól kell tanítani és jól kell tanulni magyarul. Szükség van arra, hogy, gyerekeinket magyar óvodába-iskolába irassuk és vállaljuk az ezzel járó nehézségeket is. Szükség van arra, hogy a szülők az iskolával, a pedagógusokkal együttműködjenek és természetesen arra is, hogy a megyesi magyar közösség összetartsa.

Vállaljuk bátran magyarságunkat, őrizzük meg értékeinket és támogassuk az iskolát!

Orosz Csaba
medgyesi RMDSZ elnök

Havonta egyszer szombaton délelőtt 11 órától, a Medgyesi MADISZ meséire/játékokra/szórakozásra várja az óvodás és I-IV. osztályos gyerekeket, a Millennium Házba.

VÉLEMÉNY

"Fiatalok lendületben"

Élmények

Az úton hazafele elgondolkodtam azon, hogy milyen is volt az idéni Fél-sziget Fesztivál számomra. Egyből rengeteg élmény jutott eszembe különböző megtörtént eseményekről. A Fél-sziget egy olyan fesztivál, amely maximális szórakozási lehetőséget nyújt a fiataloknak és nemcsak. Ha egy szóban kellene jellemezzem a fesztivált, azt mondhatnám, hogy nagyszerű. Miért mondom ezt? Mert éjjel-nappal koncertek sorozata szórakoztatta az ottlévőket. Több mint 70.000 személy vett részt, és a külföldiek száma is megduplázódott az idén. Ugyanakkor számos híres külföldi együttes fellépését tekinthettük meg első alkalommal országunkban.

Mindezek a Fél-sziget Fesztivál idéni sikerét hangsúlyozzák. A MIÉRT és a Medgyesi MADISZ jóvoltából közel 20 magyar fiatal vett részt Szeben megyéből a Fél-sziget Fesztiválon díjmentesen, amelyből 6. részét képeztük munkánkkal a fesztivál sikeres lebonyolításának. Annak ellenére, hogy dolgoztunk, lehetőségünk volt szórakozni, koncerteken résztvenni és bulizni is.

Elekes Szidónia

„Törpe klub“

Október 15-től a Medgyesi MADISZ elindítja a „Törpe Klub” című rendezvénysorozatot, amely az óvodás és I-IV. osztályosoknak szól.

A Törpe Klub célja az, hogy a magyar gyerekek minden hónapban legalább egyszer találkozhassanak, együtlehesenek, ismerkedjenek, és különböző tevékenységekkel kikapcsolódhassanak, mind például: meseolvasás, rajz, kézimunka, rajzfilmvetítés és szórakoztató csapatépítő játékok.

Így a gyerekek megbarátkozhatnak és megtanulhatnak csapatban dolgozni és jobban egymásra figyelni.

A „Törpe Klub” Medgyesen a Millennium Ház nagytermében lesz megtartva, havonta egyszer, szombaton d.e. 11 órától. Minden magyar óvodást és I-IV. osztályos gyereket szeretettel várunk.

Szatmári Noémi

Aerobik

Szeptember 2-től medgyesen a Millennium Ház nagytermében elkezdődtek az aerobik esték.

A torna vagy tánc nagyon hasznos mindenki egészségére, és arra gondoltunk, hogy egy kis mozgás senkinek sem ártana. Az aerobik ideje alatt a résztvevők kikapcsolódnak és zenére tornászva szórakoznak.

Manapság az aerobik nem csak a lányoknak szól, hanem egyre több már a fiú is, aki gyakorolja.

Az aerobiknak több előnye is van, mint például: a fizikai képességek fejlesztése, a testi rugalmasság fejlesztése, koordináció, ritmus, stb.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk minden pénteken 19 órai kezdettel a Millennium Házban, sportos öltözettel és jókedvvel!

Szatmári Noémi

Minden csütörtökön 19⁰⁰ órai kezdettel filmvetítésre kerül sor a Millennium Ház nagytermében. Szeretettel várunk minden fiatalot. A MADISZ elnöksége

Tanévnyitó a Báthory István általános iskolában

Szeptember 12-én ünnepélyes keretek között került sor az új tanév megnyitójára a megyesi Báthory István Általános Iskola udvarán. Megyénk egyetlen magyar tannyelvű iskolája, tavaly átadott felújított épületével, tárt kapukkal fogadta az egybegyűlt diákokat, pedagógusokat és szülőket.

A reggel 9 órakor kezdődő megnyitón Szederjesi György, az iskola igazgatója üdvözölte az egybegyűlteket. Beszédében kiemelte a tanulás és az oktatás fontosságát, felvázolta az iskola célkitűzéseit és bemutatta az új diákokat és pedagógusokat.

Az igazgató, mint minden évben, külön köszöntötte az elsősöket, azt a 10 kisdiákot, akik először léptek át az iskola küszöbét. Elmondta, hogy a helyi és megyei RMDSZ közbenjárásának köszönhetően, idén további 9 mihályfalvi, kiskapusi, baromlakai és nagyekemezői diák ingázását sikerült

iskolára és az egybegyűltekre.

Orosz Csaba, az RMDSZ megyesi szervezetének elnöke, az anyanyelven való tanulás fontosságáról és a megyesi magyar oktatás szükségességéről beszélt. Elmondta, hogy a megyesi RMDSZ egyik fő prioritása a magyar nyelvű oktatás biztosítása Medgyesen és környékén, és reményét fejezte ki az iránt, hogy a megyesi magyar közösség összefogása révén sikerül városunk magyar oktatásának folytonosságát biztosítani.

Korodi Ildikó tanárnő, a Pro Schola Mediensis Alapítvány nevében köszöntötte a diákokat és szülőket, majd ismertette az alapítvány munkásságát és jövőbeli terveit.

A megnyitó ünnepség után a tanulók az osztálytermekbe vonultak, ahol megtartották első osztályfőnöki órájukat és megkapták tankönyveiket.

Az iskolában összesen 105

megoldani egy bérelt kisbusszal. Tudvalevő, hogy tavalytól az iskola alapítványának kisbuszával 7 erzsébetvárosi, almási, somogyomi és berethalmi tanulót szállítanak iskolába.

Székely Zoltán református lelkipásztor és Gál István Attila katolikus segédlelkész Isten áldását kérték a kezdődő új tanévre, a magyar

tanuló kezdte meg az idei tanévet, ebből 10 első osztályos. Ugyanakkor összesen 67 óvodás kisgyerek indult magyar nyelvű óvodába, 48-an a Dupa Zid utcai 17. számú napköziben és 19-en az Azilului utcai 1-es számú óvodában.

Balázs Botond

VÉLEMÉNY

"Fiatalok lendületben"

Első nap a liceumban

Megérkezett a várva várt pillanat is, az iskolakezdés. Számomra az idén nem egyszerűen egy új iskolai év kezdődött, hanem egy teljesen más élet.

Már a liceumi élet első pillanatai izgalommal töltöttek el. Vajon itt milyen élet van? Miért néz mindenki még? Kik ezek az emberek?"

Az új épület, az új iskolatársak és minden nagyon szokatlan, de ugyanakkor kellemes is volt.

Titokzatosság vett körül mindent, kérdések fogalmazódtak meg bennem: most mi lesz, most mit kell csinálni, kik az új osztálytársak, hogy néz ki az osztályunk?

Minden új kalandot ígért. Ezt az érzést nem lehet érezni az általános iskolában. Még nem bánom, hogy itthon maradtam tanulni, de azért sokszor gondolok arra, hogy milyen lett volna, ha máshol kezdtem volna most a sulit.

Az érzés, a kíváncsiság ugyanaz lett volna, az biztos! Érdekes, hogy nemcsak rajtam látszott az a különös izgalom, hanem minden kilencedikes diákon. Elvárásaim szerint ez egy jó év kellene legyen, és még mindig abban reménykedem, hogy nem bánom meg az itthon maradást.

Buryán Tünde

Minden szombaton 17⁰⁰-19⁰⁰ óra között szeretettel várjuk a Nemzeti Gáz Liceum magyar diákjait a liceum sporttermében focizásra/kosárlabdázásra.

Szent Mihály hava: hálaadás ideje

Szeptember, azaz hagyományos elnevezése szerint Őszelő vagy Szent Mihály napja bővelkedik a jelentős napokban. Többek között Egyed (szeptember 1), Lőrinc (szeptember 5), Mária (szeptember 8), Mihály (szeptember 29) napjaihoz fűződik valamilyen ünnepi pillanat, a népi hagyomány valamilyen formában megemlékezik e napokról.

Egyed napja fontos az időjárás jóslásában, az e napi esőről mondják, hogy „Egyed, ha fenn hordót görget, jól terem jövőre a földed”.

Lőrincről mondják, hogy a dinnyébe, illetve a folyóvizetekbe „belepil”, s ezért a dinnye megkeseredik, a szabadban való fürdés pedig ellehetetlenül.

Mária napján, Kisasszony napján a keresztény hagyomány Jézus édesanyja, Mária születésére emlékezik, sok helyen búcsújáró ünnep ez a nap.

Mihály napja az őszi napfordulóhoz áll közelebb, a meleg idő végét jelzi: Szent György (április 24) napja után lehet mezítláb járni, a szabadban hálni, míg Mihály napja után ez már nem ajánlott; a rigmus szerint: „Szent György vetkőztet, Szent Mihály öltöztet”. Ugyancsak Szent Mihály nevéhez fűződik a betakarítás is, ezzel egy időben a hálaadás gondolata is megjelenik ebben az időszakban.

A hálaadás, vagy az egyszerű köszönetnyilvánítás hitem szerint egyidős az emberiséggel. Amióta őseink gondolkodó emberré váltak bizonyosan meggondolták magukban, hogy bármiféle kapott holmiért cserében ildomos legalább a fejfelvisszabiccenteni. Nem csoda hát, hogy a vallás világába is belegyökerezett a köszönetnyilvánítás, ami a hálaadásnak valamilyen formájában mutatkozott meg. A hálaadás egyetemes emberi volta

mellett érvel az a tény is, hogy minden világvallásban megtalálható; az ősi sámánok világában, az Ószövetség oltárain, a názáreti Jézus evangéliumában, az iszlám, buddhizmus vagy más világvallások hitéletében egyaránt otthonos.

A paraszti társadalom – vagy tudományosabb nevén a modern agrártársadalom – földet művelő embere számára az ősz, a betakarítás, a termékek begyűjtése az a pillanat, amikor Isten gondviselő szeretete és e világban való áldó jelenléte fokozottabban mutatkozik meg. E gondviselésnek a megtapasztalása az egyszerű ember lelkében önkéntelenül is szüli a hálaadás igényét.

Az elvetett mag csirázása bizonytalan; a tél hidegét a zsenge növény nem mindig vészeli át; a tavaszi fagyok, a szelek, a nyár melege, s még mennyi minden megakadályozhatja a termés beérését.

A földműves ember mindez idő alatt dolgozik, fáradozik, bizonytalanokodik, imádkozik, reménykedik. S most ősszel örömmel tapasztalja, hogy mindeme fáradozása és Istennek a növekedést biztosító gondviselése folytán van termés, lett kenyér. Igaz, talán barnább, mint azt az ember szeretné, talán kevesebb, mint amennyit várt, de van, lett. S ahogyan a magtárak, a pincék, kamrák telegetnek az ember lelkébe odaköltözik a nyugalom, a bizalom, s kezét áhítattal kulcsolja imára, mert tapasztalja: „Hál' Istennek van”!

Az erdélyi unitárius hitbe éppen ez a megtapasztalás hagyományozta az Őszi hálaadás ünnepét, amit hagyományosan szeptember utolsó vasárnapján, Szent Mihály vasárnapján tartunk.

Ez alkalomból a templomok és istentiszteleti helyek Úrasztalai megtérítődnek és a hálaadó lelkek arra a

názáreti Jézus életére, halálára, tanításának evangéliumára emlékeztető úrvacsorai jegyeket, kenyeret és bort helyeznek.

A jézusi evangéliumra való emlékezés, az úrvacsora által ünnepeünk és hálát adunk az öröm pillanatában. Mert örömteli érzés a gondviselés megtapasztalása, akár a termékek betakarítása által, akár más élethelyzetben történik is az. És van amiért hálát adjunk a születéstől kezdve el egészen a jelenünkig. S e gondviselést megismerve reménykedünk a jövőben.

Ilyenképpen valljuk a zsoltáríróval: „Aki hálaadással áldozik, az dicsőít engem, és aki ilyen úton jár, annak mutatom meg Isten szabadságát.” (Zsolt 50,23)

Tanácsoljuk önmagunknak és minden hívő léleknek Pál apostol tanítását: „Ellenben paráznaság, bármiféle tisztátalanság vagy nyereszkeskedés még szóba se kerüljön közöttetek, ahogyan ez szentekhez méltó; se szemérmertlenség, se ostoba beszéd vagy kétértelműség: ami nem illik, hanem inkább a hálaadás.” (Ef 5,3-4), avagy „Amit pedig szóltok vagy cselekesztek, mind az Úr Jézus nevében tegyétek, hálát adva az Atya Istennek óáltala.” (Kol 3,17)

Adja Isten minden olvasónak, hogy az Ő bőséges gondviselésért bőséges legyen a mi hálaadásunk is.

Fülöp Dezső Alpár
unitárius lelkész

Léhetően, csütörtök délután 18 órától a Millennium Ház nagyterme ad helyet a medgyesi nyugdíjas egyesület találkozójának. Minden nyugdíjast szeretettel várunk.

Fontos tudnivalók a csontritkulás megértéséhez

A csont a támasztószövetek specializált formája, mely az alapállományába lerakódott mészsóktól nyeri szilárdságát.

A szervezet csontos váza a teherviselés és a védő funkciók mellett a mozgások kivitelezésében tölt be elsőrendűen fontos szerepet.

Ezenkívül a felnőttkori vörös és fehérvérsejt-képzés székhelye, valamint a szervezet kalcium és foszforraktára is. Nem is gondoljuk, de a csontszövet egyik legplasztikusabb szövetünk, melyben állandó felépülés és lebomlás történik. Normálisan ez a két folyamat egyensúlyban van, a követelményeknek megfelelően.

Az anyai méhben fejlődő magzat esetében még nem beszélhetünk végleg kialakult csontokról. Ebben az időszakban a későbbi valódi csontváz helyét egy kötőszövetes - rosttus szerkezetű "primitív csontváz" foglalja el, mely a terhességi időszak végéig fokozatosan porcszövetté alakul.

"A primitív", kötőszövetes vázba lerakódó mészsók, úgynevezett csontgerendákat hoznak létre, amelyek a már említett kötőszövetes rostok mentén alakulnak ki. Ezek a csontgerendák adják majd meg a csontok keménységét, szilárdságát. Születés után a csecsemő szervezetében a

csontosodási folyamat még nincsen teljesen lezárulva, mivel a szervezet növekedése serdülőkorig tart.

A növekedést a csontok hosszanti és vastagságbeli növekedése biztosítja. A csontok hosszirányú növekedését azok a kis porcrétegek biztosítják, ahova a mészsók még nem rakódtak le.

Amikor ezek a porcrészesecskék is elmeszesednek, akkor a szervezet növekedése leáll, a csontosodási folyamat befejeződött, a test csontváza eléri a végleges formáját.

Ebben a meglejesen kialakult, érett formában is a csontszövet távolról sem egy nyugalmi állapotban lévő billogjai rendszer, amint már említettük állandó átépülésben van.

Saját anyagcseréje révén biztosítani tudja az egész szervezet ásványanyag egyensúlyát, ugyanakkor megtartva a csont fizikai szilárdságát is.

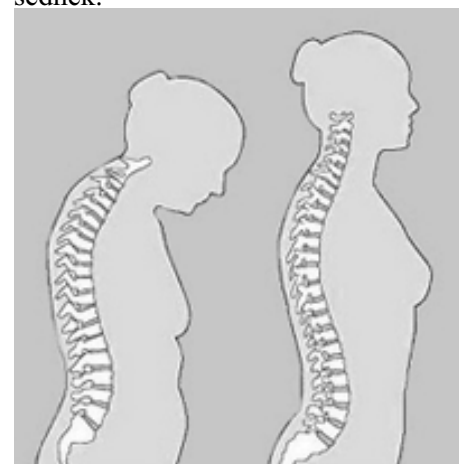
A csontszövet felépítésében és lebontásában számos tényező szerepel. Ezek közül a legfontosabbak a mechanikai igénybevétel, a hormonális tényezők, táplálkozási és felszívódási tényezők.

A hormonális közül a mellék-

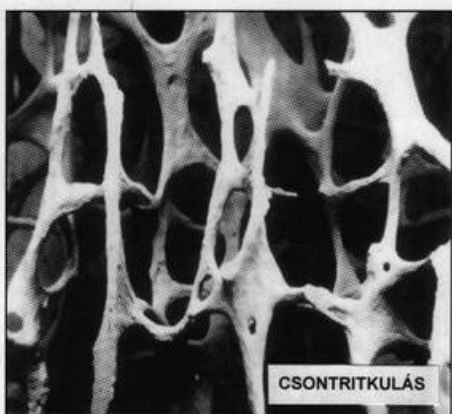
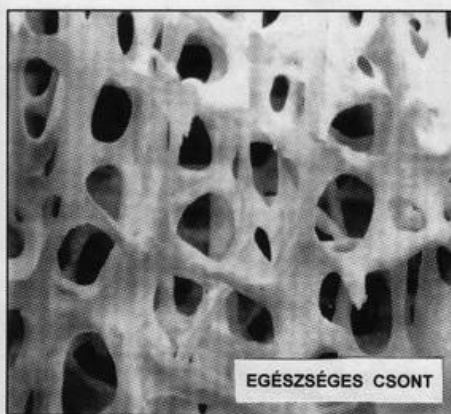
pajzsmirigy, pajzsmirigy, mellékvese és egyes nemi hormonok játszanak fontos szerepet. A felépítési folyamatban, vagyis alapállomány elmeszesedésében a csontépítő sejtek, az úgynevezett osteoblasztok szerepelnek.

Hatásukra lúgos vegyhatás következtében a csontgerendák elmeszesednek.

A csontszövet lerontásában az úgynevezett osteoclasztok (csontfáló sejtek) szerepelnek. E sejtek savas vegyhatás jelenlétében az elmeszesedett csontgerendákat feloldják, hatásukra még a kötőszövetes alapállomány is eltűnik. E két folyamat, a felépítés és lebontás, az egészséges felnőtt egyén szervezetében egyensúlyban van, egyik folyamat sem kerül túlsúlyba.

Dr. Bakó Sándor

A MADISZ-os lányok aerobik órákra várják az érdeklődőket minden pénteken 19 órától a Millennium Házba.

Városunk hírességei

Lukács István Manszvét:

1892. Január 1. született Csíkkarc-falván, Csík vármegye és Esztelneken hunyt el, 1958. július 24.

Erdély népmiszionáriusa. A gimnáziumot Csíksomlyón végezte. 1909. augusztus 2. lépett a Ferences rendbe.

Mikházán novícius, a filozófiát Medgyesen, a teológiát 1913-16: Vajdahunyadon hallgatta. 1914. július 18: ünnepélyes fogadalmat tett, 1916. május 9. Gyulafehérvárott szentelik pappá. Vajdahunyadon, 1917: Désen, 1918: Medgyesen, 1919: Székelyudvarhelyen, 1920: Marosvásárhelyt hitszónok, medgyesen pedig harmadrendi igazgató.

1922: Csíksomlyón a humaniorák tanára. 1933: Szárhegyen misszionárius, helyettes tartományfőnök. 1947-től mint a Szent Istvánról nevezett erdélyi Ferences rendtartomány öre a szárhegyi kolostorban élt. 1948: Szatmárnémetiben misszionárius. Triduumok, nagyböjti beszédek, majd önálló népmiszsiók alkalmával a nép nagyon megszerette. A plébánosok állandóan ostromolták előljáróit, hogy Lukácsot kaphassák miszsiók tartására. Bár csak fél tüdeje volt, több mint 500 népmiszsiót és lelki gyakorlatot tartott, sokszor hónapokon át megszakítás nélkül járva a falvakat és városokat.

Sikerének titka mélységes hite, meggyőző szava és egyszerű beszéde volt. Szerette a szemléletes példákat, s szinte soha nem használt összetett mondatot. Egy Szent Antal-kilenced alkalmával mondott prédikációért rendszerellenes uszítás vádjával másfél évre bebörtö-

nőzték.

1951. VIII. 20: Máriaradnára hurcolták, 1951-58: Esztelneken kényszerlakhelyes.

Művei: Kegyhelyeink. Kolozsvár, 1926. - Ne légy babonás. 1929. - Népmiszsió.

Útmutató a népmiszsiót rendező főtisztelendő papság részére. 1931. - Arkangyal pallosa v. szabadulás az ördögi italtól.

1938. - Kövess engem. Missziós beszédei. 1-3. köt. Uo., 1939-41. - Álneve: Bátyád.

P. László Miklós Polikárp:

Nagygalambfalván született 1849. október 10-én. Tanulmányait Gyulafehérváron és Budapesten végezte. 1865. szeptember 3-án lépett a Ferences rendbe. 1872. augusztus 12-én szentelték pappá.

Tanár volt a csíksomlyói gimnáziumban. Több ízben volt tartományfőnök. Rendi előjáróként többször is részt vett Rómában az általános nagy gyűléseken.

Csiszér Elekkel és Dáviddal elindította az erdélyi ferencesek megújító szellemi mozgalmát.

1909-ben testileg megtörtén és legyengülve tért haza Rómából.

A további 20 esztendő állandó és súlyos betegségben töltötte. Ezt a keresztet nagy türelemmel és Istenben megnyugodva viselte.

Legnagyobb fájdalma az volt, hogy misézni sem tudott. Végül már semmi ételt sem vehetett magához. Valósággal az éhenhalás okozta a halálát 1910. május 15-én a medgyesi Ferences rendi kolostorban rendtársai imája közben. Sírja a medgyesi római katolikus temetőben van, a kápolna jobb oldalán.

Kecskés József:

Medgyesen született 1910. március 29.

Magyar közgazdász, közgazdasági szakíró, gazdaságtörténész. Középiskoláit a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban végezte (1929), a kolozsvári Kereskedelmi Akadémián szerzett diplomát (1933).

A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban töltött felügyelői évek után a nagyenyedi kollégiumban óraadó tanár, igazgatói titkár (1936-41), majd tisztviselő az Erdélyrészi Hangya marosvásárhelyi központjánál (1942-44).

A II. világháború után a kolozsvári Magyar Tankerületi Főigazgatóságon középiskolai szakfelügyelő (1945-47), majd főfelügyelő (1948).

Közben 1946-ban a Bolyai Tudományegyetemen közgazdaságtudományi doktorátust szerzett.

1949-től a Bolyai Tudományegyetem jog- és közgazdaságtudományi karán tanszékvezető tanár, 1960-tól tudományos főkutató a Román Akadémia kolozsvári fiókjának közgazdasági osztályán, majd osztályvezető annak Számítási Intézetében nyugalomba vonulásáig (1975).

Keszeg Margit

1965. augusztus 31-én született Medgyesen, a medgyesi Sport Iskola klubjában és a craiovai Egyetemi Sportklub atlétája volt.

Futóversenyek győztese és díjazottja, román, balkáni, európai és világ versenyeken. Kiváló sporteredményeiért Medgyes megyei város diszpolgárává választották.

Szabo M. Attila

Minden szerda este 20⁰⁰ órai kezdettel felnőtt néptánc oktatásra kerül sor a Millennium Ház nagytermében. A táncoktatás felnőtt pároknak szól. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Móricz Zsigmond – a szegénység írója

Móricz Zsigmond a magyar- és világirodalom egyik legkiemelkedőbb személyisége. 1879. június 29-én született a Szatmár megyei Tiszacsécsé kisközségben, ott is talán a falu legkisebb házában. Apja Móricz Bálint parasztleány, anyja Pallagi Erzsébet „papelány” volt. A kilenc testvér közül Zsigmond volt a legnagyobb, egyetlen lánytestvére a legkisebb.

Bár az író közvetlen ősei közt urak is voltak, ő mindig a szegények pártjára állott. Semmiféle érdek nélkül, lelkiismeretből vállalta a szegények szövetségét, életművében a világot mindig „lentől” nézte, azaz a szegények, kegyetlen sorsúak oldaláról. Még saját szüleiről is azt írta, hogy „ebbe a házasságba két olyan ember kerül össze, akiket semmiféle Isten nem szerkesztett egymás számára”. És mégis, Pallagi Erzsébet volt az, aki a gyermekeit a régi parókiák hagyományait megőrizve, „bevezette” a Móricz-házban az olvasás létszükségletét; fiait Petőfi és Kisfaludy verseire tanította, de még maga Móricz Bálint, az apa is, bár parasztleány volt, mindig felfelé tört. Kántor Lajos szerint „nincs még egy magyar író, aki munka közben annyira gondolt volna olvasóira, mint Móricz Zsigmond”.

Legkiválóbb, legeredetibb műveit majdnem kivétel nélkül a saját- vagy családja életéből vette. Már gyermekkorától tapasztalta a gondot és nélkülözést, ahogy azt a „Légy jó mindhalálig” regényéből is megtudjuk.

Családja nyomorúsága már egészen kisiskolás korától kísérte, és akkor kezdődött, amikor apjuk vállalkozásai kezdtek balul végződni: vízimalmát elsöpörte a tavaszi jégzajlás, az adósságra vett tüzeségű felrobbant, és mindezek megté-
sére ment rá a háza és a földje.

1884-ben Prügyre költöztek, Szabolcs vármegyébe. Ez az idő „a szenvedések földje”-ként szerepel Móricz Zsigmond emlékirásaiban. De még ilyen körülmények közt is, a törekeny anya meg a mindig magát feltaláló apa együttes ereje és kitartása eredményeként sikerült az egész családot az értelmiség felé vezetniük, elkerülve a paraszti sorsot. 1890. és 1898. közt Debrecenben, Patakon és Kisújszálláson végzi gimnáziumi tanulmányait, 1900-ban érettségizik. 1899-1900-ban Debrecenben teológiát, majd jogot hallgat. 1900-ban Budapestre költözik, jogi és bölcsészeti tanulmányokat folytat, de egyiket sem fejezi be. 1903-tól az „Újság” munkatársa, 5 éven át gyűjtőúton vesz részt Szatmáron.

1905-ben megnősül. Felesége Holics Eugénia, aki Janka néven vonul be az irodalomba. 21 évet éltek együtt, eleinte békében, nagy szeretetben, később marakodó ellenkezésben, ahogy ez a „Sári bíró” regényében is tükröződik. Így - bár nem voltak egy-másnak valók – együtt kerültek az élet csúcsára, Janka, mint ember, Móricz, mint író. És ezt Móricz, felesége halála után is hiánytalanul elismerte, első felesége képét haláláig tárcájában hordozta.

Igazi irodalmi pályáját 1909-ben kezdi, amikor a „Hét krajcár” novelláját jelenteti meg.

1912-ben házat épített Leány-falun, kezdetben a nyarakat töltötte ott, majd 1936-ban végleg oda költözött.

Egész 1933-ig a „Nyugat” folyóirat főmunkatársa.

1926-ban újra nősül, Simonyi Mária színésznőt veszi feleségül.

További irodalmi munkájával

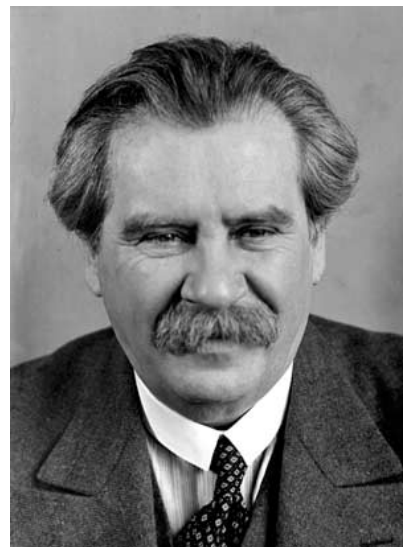
párhuzamosan, 1940-ben átveszi a „Kelet Népe” szerkesztését, legfontosabb munkatársait a népi tábor íróiból toborozta: Darvas József, Erdei Ferenc, Veress Péter, Illyés Gyula, Németh László, Féja Géza.

Fontosabb kiadott művei közt van 23 regény, 13 novella, 5 elbeszélés, 1 népmese gyűjtemény, 1 állatmese, 1 trilógia, 1 dráma és 1 riportkönyv. Művei közül kilencet filmen is feldolgoztak, egyet kétszer is.

5 gyermeke volt: Móricz Virág (1909 – 1995) – író, Móricz Gyöngyi (1911 – 1990) – emlékiratíró, Móricz Lili (1915 – 1999) – színésznő, Littkey Erzsébet Csibe fogadott lánya – (1916 – 1971) és Móricz Imre (Littkey Imre) fogadott gyermek (született 1935-ben).

1942. szeptember 4-én halt meg, pár nappal az után, hogy örömeiben agyvérzést kapott, amikor Gyöngyi lányának gyermeke született.

Emlékét több mellszobor, dombormű, festmény őrzi, de azoknál is inkább a mindenkori szegénység lelke.

Szatmári Ferenc

Minden kedd délután 17³⁰ órai kezdettel néptáncoktatás zajlik a Millennium Ház nagytermében, óvodásoknak valamint I-IV osztályosok számára. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Mihályfalva múltja és mindennapjai

Kevesen vannak, akik tudják, hogy Szeben megyében is létezik egy Mihályfalva nevű kis falucska, megbújva a dimbes-dombos, lankákkal borított, vadregényes helyekkel ellátott bályai völgyben. A Medgyest Nagyszebennel összekötő főútvonalon haladva, Nagyselyk elágazásánál balra térve, Hidegvizet elhagyva találjuk a megnevezett helységet. Első okleveles említését 1349-ben találjuk MIHALFALUA néven. A település román neve Boarta, német megnevezése Michelsdorf.

Beérve a faluba gyönyörű szép természeti panoráma fogadja az erre járókat, balra a jó Isten adta csodálatos dombvonulat húzódik meg egészen Mártonfalváig (Metis), lombozó erdőknél, kaszálóknál, legelőknél, szőlőskerteknél, akácoknál adva helyet, kielégítvén a lakosok élni akarásának igényét. Jobbra pedig a Hosszszuláb termőföldrészt, távolabb pedig a Cetățuia-nak, Várdombnak nevezett, archeológiai leletet adó határnevek és helyek díszítik a település határát, és lenyűgöző látványt adnak az erre utazónak. A faluba érve a házak építésén és stílusán meglátszik, hogy eleinte két, később három nyelvet beszélő nép élte itt mindennapjait és ünnepeit. Lakossága 500-550 főre tehető, melyek közül egyharmad rész magyar ajkú. Ha három nyelvet beszélő nép lakta és lakja a mai napig (magyar, szász, román), akkor természetes, hogy három templommal is rendelkezik e település. A szász evangélikus templom, amely 2006-ban töltötte felépítésének századik esztendejét, de tudjuk, hogy nemcsak száz éve élnek Szeben megyében szászok, így az idősebb szász emberek mondása alapján, létezett egy régebbi evangélikus templom, amely leégett, és helyette építették a jelenlegit. Megjegyzendő, hogy jelen pillanatban a faluban két

szász lélek él: a 90 esztendőes Maya néni és a fia Andreas. Az evangélikus-templomot már sajnos nem használják, gyönyörű szép szárnyas oltára, és nagyon szépen szóló orgonája van, csak kisebb nagyobb turistacsoportoknak nyitják meg ajtaját. Sajnos ez épület is, mint Szeben megyében sok más erődtemplom, renoválásra szorul.

Mihályfalva második templomaként a református templomot említhetjük meg, amelyet egy házteleknek, belső kerti részében az 1700-as évek elején épített Szalánczi István és felesége Türi Margit. Templomunknak két régi öreg harangja van, mindkettő 1648-ban Gos Mich Antonius nagyszzebeni lakos műhelyében öntetett Isten dicsőségére. A nagyharang 600 kg, a kisharang 500 kg súlyú. E két harang csengése hirdette és hirdeti évszázadokon keresztül Mihályfalva református népének összegyülekező szándékát, gyászatát, ünnepes és ünneptelen alkalmait. Ha a mai népmozgalmi körülményeket vizsgáljuk, sajnos 90 % -ban vegyes házasságok köttetnek, de a vegyesség és a dél-erdélyi szóránysors ellenére is e kis közösség próbálja megtartani hitét, kultúráját és magyarságát.

A millenium esztendejében nyertem kinevezést Mihályfalva és a hozzá tartozó szóránysors közösségek pártolására. 2001-ben a faluban magyar nyelvű óvodát indítottunk, amely a 2009-es tanév végéig működött, sajnos gyermekhiány miatt be kellett zárunk kapuit. A nyolc esztendő óvodai oktatás pótolhatatlan nagy segítség volt a vegyes családból érkező gyerekek számára: magyar nyelvismeret, játszás tekintetében köszönet érte az óvónéni, tiszteletes asszonynak. A 2005 – 2008 közötti időszakban, holland testvérgyülekezeti támogatással sikerült felépítenünk a SZALÁNCZI nevet viselő gyülekezeti

házat, amely helyet ad a gyülekezeti gondozásnak, bibliaórák, vallásórák, közösségépítések, istentiszteleti alkalmak megtartására. E házat úgy terveztük és építettük, hogy vendégfogadásra is alkalmas legyen, tetőterét erre a célra alakítottuk ki, úgy hogy a Szalánczi ház várja vendégeit.

Az anyáknapjára minden esztendőben kimagaslik az ünnepek sorában, gyermekeink ünnepi műsorral, és virágcsokorral kezükben köszöntik fel szüleiket hálát adva Istennek, hogy vannak számunkra és megtartotta nekünk.

Szolgálatomnak a tizedik évfordulóját is megünnepeltük ünnepi istentisztelet és egy díszbéd keretében, valamint rokoni találkozót szerveztünk, ahol ismét együtt tudunk lenni azokkal, akik e faluból rég elköltöztek.

Jó volt együtt lenni, áldásos volt mindenki számára a találkozás, és reméljük, hogy a közeljövőben folytatása is lesz ezen örömdetes eseménynek.

Végezetül nem marad más hátra, mint az, hogyha szóránysorsban is élünk, közös összefogással, tenniakarrással van reménység arra, hogy megőrizzük anyanyelvünket, ápoljuk hagyományainkat és kultúránkat, megtartsuk hitünket és magyarságunkat.

Zsebe Attila
református lelkész

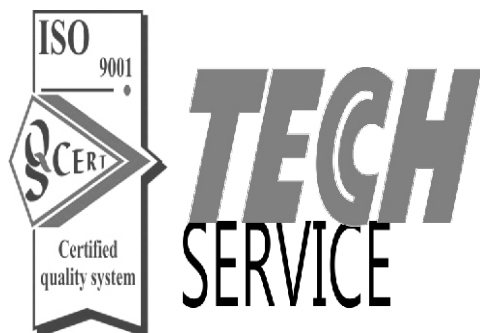

Minden pénteken 19⁰⁰ órai kezdettel ifjúsági órát tart a Medgyesi Római Katolikus Plébánia a templom hittantermében. Szeretettel várnak minden fiatal érdeklődőt.

A lapunk megjelenését támogatják:

Birou Logistica MEDIAS : str. A. Vlaicu nr.106, 0744-588936,
Tel&Fax 0269-448049 Centru Tehnic SIBIU
str. St. cel Mare nr.102A, 0744-588369, Tel&Fax 0269-235549
web site : www.techservice.ro, e-mail : medias@techservice.ro

**ADEZIVI, ETANSANTI,
RULMENTI, CURELE, SCULE
ECHIPAMENTE SI
CONSUMABILE
INDUSTRIALE**

ȘCOALA DE ȘOFERI LEVY CAR

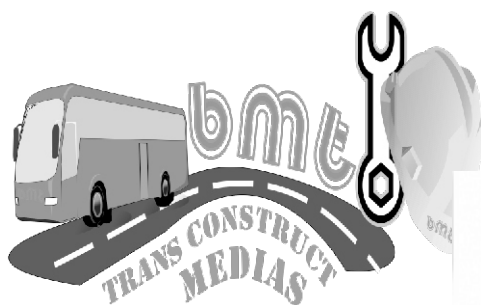

*Pe lângă mult soare, pe timpul
vacanței elevii și studenții
beneficiază de 150 RON
reducere pentru categoria dorită !!!*

**PREȚ
NEGOCIABIL**

S.C. LEVY CAR S.R.L.
MEDIAS
STR. LUCIAN BLAGA NR.2
TEL / FAX: 0269 - 831577
MOBIL: 0740-656.502 / 0769-072.119

Medgyes
Szebeni út, 174 A szám,
Tel. 0269 838 241
Fax 0269 806 242
e-mail:
office@bmttransconstruct.ro

EUROTAS KFT

Aurel Vlaicu utca, 94 szám
Tel: 0369/449726;
0743090906; 0743090938;

- gumiabroncsok, vas- és
alufel-nik minden autóra
verhetetlen áron!
- gumiszervíz: szerelés, egyen-
súlyozás, vulkanizálás.

Rayovac elem
hallókészülékek számára
minden méretben :
675, 312, 13, 10
Kiváló minőség
a legjobb áron.
Házhoz szállítás legtöbb 4
napon belül.
Fizetés készpénzben
átvételtkor!

Hallókészülék
elemek
**Akciós
Árban!**

Rendelje meg
telefonon!

0770. 387.149

vagy

vanzari@baterieauditiva.ro
www.baterieauditiva.ro

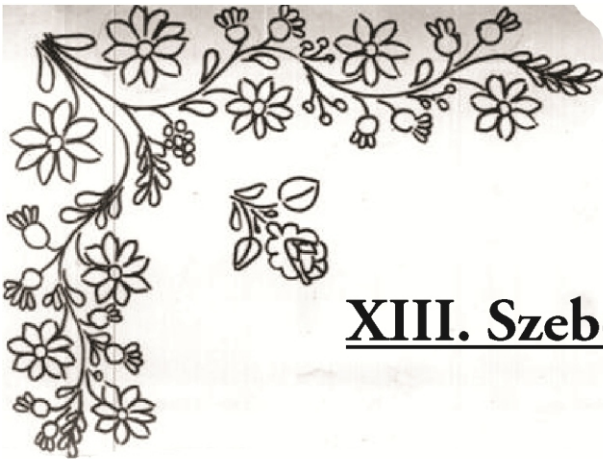

**Akciós
áránlat!**

**13.08
RON/blister**

A szállítás a Román Postával történik, postaköltség: 10 RON/csomag

„Magyarok - magyarokért”

Kovászna
Megye Tanácsa

Sepsiszentgyörgy Polgármesteri
Hivatala

Medgyes
Polgármesteri
Hivatala

XIII. Szeben Megyei Magyar Napok

2011
október
14-23.

Fellépnek:

**Háromszéki Néptáncegyüttes ,
Szomszédnéni Produkciós Iroda,
Trambulinszínház (HU), Cimborák
bábszínház, Nagybaconi Néptáncsoport,
Csernakereszturi Hagyományörző Egyesület,
és még sok más...**

info:
www.medgyes.ro

*A szervezők fenntartják a
műsorváltás jogát!*

A SZERKESZTŐSÉG

Nagy-Küküllő

Főszerkesztő:

Fazekas Attila

Felelős szerkesztő:

Balázs Botond

Főmunkatársak:

Elekes Szidonia, Halmágyi Attila, Buryán Tünde, Szabó
Evelin, Szatmári Noémi, Orosz Csaba, Szász Timea, Szabo
M. Attila, Szatmári Ferenc, Szakács Emese

Technikai szerkesztés:

Fazekas Attila

Korrektúra:

Béres Edit

Lap - arculat, imázs:

Fazekas Attila

*Megjelenik havonta a
medgyesi MADISZ
gondozásában.*

A lap elektronikus formában is olvasható a www.medgyes.ro honlapon.

Postacím:

jud: Sibiu loc: Mediaş str: C.I.Brătianu Nr:32 Cod: 551003

E-mail:

nagy_kukullo@medgyes.ro

Nyomdai kivitelezés:

S.C. Tipo Trib S.R.L.

ISSN - 2247 0115

www.medgyes.ro